

Jaarverslag 2014

Inhoud

Voorwoord	3
1 Adviezen	5
1.1 De kracht van sociale innovatie	5
1.2 Briljante bedrijven - effectieve ecosystemen voor ambitieuze ondernemers	6
1.3 Boven het maaiveld - focus op wetenschappelijke zwaartepunten	8
1.4 Landenstudie: <i>Food for thought</i> Wetenschap en innovatie in het Verenigd Koninkrijk	10
1.5 Balans van de topsectoren 2014	11
1.6 Regionale hotspots. Broedplaats voor innovatie	12
2 Symposium	14
2.1 Symposium: Alle Innovatie Telt!	14
2.2 Symposium: Innovatie en groei in de regio	15
2.3 Symposium: Innovatie Werkt!	16
3 Communicatie en voorlichting	18
4 Samenwerking, (reguliere) overleggen & werkbezoeken	20
4.1 Contacten Tweede Kamer, Eerste Kamer en bewindspersonen	20
4.2 Internationale werkbezoeken en Europa	21
4.3 Werkbezoeken in het land	21
4.4 Overleggen met ministeries	22
4.5 Samenwerking andere adviesraden en andere verwante organisaties	22
5 Organisatie en personeel	23
5.1 De raad	23
5.2 Formatie en bezetting	23
5.3 Financiën en budget	24
6 AWTI-publicaties in 2014	25

Voorwoord

In 2014 stond wetenschap en innovatie in het middelpunt van de belangstelling. In Europa ging het Horizon 2020 programma van start. Met dit Europese subsidieprogramma voor onderzoek en innovatie kunnen onderzoeksinstituten en bedrijven een beroep doen op een budget van in totaal bijna tachtig miljard euro voor de komende zeven jaar. Het bedrijfsleven en de academische wereld worden uitgedaagd om samen oplossingen te bedenken voor maatschappelijke vraagstukken zoals veiligheid, klimaatverandering, mobiliteit en sociale thema's.

In Den Haag kwam het kabinet voor het eerst na 25 jaar met een wetenschapsvisie. Daarnaast werd een aantal belangrijke nieuwe vraagstukken op de politieke agenda gezet die de komende tijd nog zeker zullen nagalmen. Denk hierbij aan de opkomst en verankering van de deeleconomie, de ontwikkelingen rondom industrie 4.0 en smart industries of de kansen en bedreigingen van de robotisering van arbeid.

In ons werk vertaalde dit zich in veel aandacht voor wetenschap en internationalisering. Vanuit de AWTI kijken we terug op een productief jaar. Het eerste advies in 2014 was De kracht van *sociale innovatie* waarin de aandacht lag op innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Dat advies werd gevolgd door *Briljante bedrijven* met aandacht voor het innovatieve MKB. We leverden belangrijke input voor de wetenschapsvisie met het advies *Boven het maaiveld*. De eerste *Balans van de topsectoren* kwam uit. We bedienden niet alleen de nationale overheid maar ook de regionale overheden met een advies over de *Regionale hotspots*. En in de landenstudie *Food for thought* gingen we op zoek naar inspiratie vanuit het Britse wetenschaps- en innovatiesysteem. We organiseerden daarnaast een drietal symposia en onze, veel geprezen, wekelijkse e-mail alert vond zijn weg naar weer meer abonnees.

In 2014 kreeg de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) ook een nieuwe naam: Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI). Zo kwam er met de raadsvergadering van juli een einde aan een reeks van 243 AWT-raadsvergaderingen en begonnen we in september met de eerste AWTI-vergadering. Met deze verandering adviseert de AWTI niet alleen meer in daad maar ook in naam over innovatie. Om de transformatie onder de aandacht te brengen organiseerde de AWTI het goed bezochte symposium 'Innovatie werkt!' en kreeg de AWTI een nieuwe aansprekende huisstijl.

De nieuwe raad heeft in de zomer twee nieuwe raadsleden mogen verwelkomen: prof. dr. Roshan Cools (39) en prof. dr. ir. Tim van der Hagen (55). Roshan Cools is hoogleraar in de Cognitieve Neuropsychiatrie aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Tim van der Hagen is decaan van de faculteit Technische Natuurwetenschappen en hoogleraar in de Reactorfysica aan de TU Delft.

Tegelijkertijd nam de raad afscheid van twee raadsleden: prof. dr. Eduard Klasen en Patrick Morley Msc. Hun tweede en daarmee laatste termijn liep ten einde. Zij maakten sinds 2006 deel uit van de raad. Binnen de raad hadden ze een gezaghebbende positie opgebouwd, gebaseerd op hun specifieke kennis en evenzeer op hun brede en weloverwogen en pragmatische benadering van vraagstukken.

In 2015 willen we de productieve lijn voortzetten. Onze ambitie blijft daarbij adviseren op een hoog niveau vanuit een volledig onafhankelijke positie. Interessante adviezen over de verwevenheid van onderzoek en onderwijs, over het kennisabsorptievermogen bij bedrijven, over het nut en de noodzaak van een goede ict-infrastructuur staan al in de steigers.

In 2015 komt ook de wetenschapsagenda uit. Een ambitieus project waarbij wij als AWTI natuurlijk de vinger aan de pols houden. Ambitieuze agenda's vragen om ambitieuze investeringen. Het is te hopen dat zodra economisch betere tijden aanbreken – en daar lijkt het op het moment wel op – het kabinet een financiële impuls aan wetenschap & innovatie zal geven.

In het jaarverslag 2014 kijken we terug op de uitgebrachte adviezen en op de overige resultaten. Wij bedanken de raadsleden en stafmedewerkers die met grote inzet hebben gewerkt aan de totstandkoming van onze adviezen.

Den Haag, maart 2015

Prof. dr. Uri Rosenthal

Dr. Dorette Corbey

1. Adviezen

1.1 De kracht van sociale innovatie

31 januari 2014

Samenvatting

In januari 2014 is *De kracht van sociale innovatie* aangeboden aan de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Sociale innovatie is een verzamelnaam voor initiatieven gericht op innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en biedt volop kansen voor Nederland. Sociale innovatie zorgt voor dynamiek, experimenteerdrift, innovatieve verdienmodellen en betrokkenheid bij de publieke zaak. Het is voornamelijk echter geen thema van het overheidsbeleid. Nederland loopt hiermee achter op veel andere landen. Sociale innovatie dient daarom snel op de agenda te komen. De overheid zou de wereldwijd geaccepteerde omschrijving van sociale innovatie als uitgangspunt moeten nemen in plaats van de in Nederland gangbare betekenis van werkplaatsinnovatie. De AWT adviseert de overheid verder om meer omgevingen te creëren waarin organisaties en netwerken over bestaande grenzen heen kunnen experimenteren met nieuwe oplossingen, bijvoorbeeld via regelluwe ruimtes en *deals*. De overheid zou sociale innovatie daarnaast een plaats moeten geven in het innovatie- en kennisbeleid, kennisontwikkeling moeten stimuleren en de samenwerking zoeken met initiatieven zoals de Sociale Innovatiefabriek in Vlaanderen.

Landing

Op de dag van publicatie verscheen er in *Trouw* een paginabreed artikel over sociale innovatie, met een interview met de voorzitter Uri Rosenthal en Valerie Frissen, die vanuit de raad het advies leidde. Er is veel getwitterd over het artikel, vooral door twitteraars die zelf betrokken zijn bij sociale initiatieven, en door kennisinstellingen, gemeentes en ministeries. Diverse websites publiceerden samenvattingen, via sommige websites was het hele advies te downloaden, enkele kennisinstellingen schreven een (veelal positieve) reactie/blog. Het advies is toegelicht aan een groep beleidsmedewerkers van de ministeries EZ, OCW en BZK als aan medewerkers van enkele kennisinstellingen en organisaties (SER, Movisie). Tot slot organiseerde de AWT, in samenwerking met Tilburg University, een goed bezocht symposium (110 deelnemers) over diensteninnovatie en sociale innovatie, een verslag hierover is gepubliceerd op de AWT website (zie ook verderop in dit jaarverslag).

Op 3 februari 2014 hebben minister Kamp (EZ) en staatsecretaris Dekker (OCW) het advies aan de beide kamers aangeboden. Tot op heden is er nog geen kabinetsreactie op het advies gekomen.

Interviews en workshops ter voorbereiding

- Interviews: ongeveer 40 (voornamelijk in 2013)
- Startbijeenkomst, 15 personen
- Bijeenkomst Midpoint Brabant, 6 personen
- AWT bijeenkomst 'Definitie Sociale Innovatie', 12 personen
- Toetsingsbijeenkomst, 10 personen

Presentatie over het advies

- Kathleen Torrance tijdens een afdelingsoverleg van de directie Primair Onderwijs van het ministerie van OCW (16 september 2014)
- Kathleen Torrance geeft toelichting op een expertsessie bij het ministerie van BZK (3 juli 2014)
- Valerie Frissen tijdens het symposium 'Alle Innovatie telt' (27 februari 2014)

1.2 Briljante bedrijven - Effectieve ecosystemen voor ambitieuze ondernemers 17 maart 2014

Samenvatting

De overheid moet zich meer richten op de MKB-ondernemingen die voor economische groei in Nederland zorgen: groeibriljanten. Dit zijn innovatieve ondernemingen met de ambitie en potentie om te groeien, veelal internationaal. De overheid moet deze groeibriljanten centraal zetten en een goede omgeving voor hen creëren om verder te groeien.

Groeibriljanten floreren in een omgeving, waarin zij, indien nodig, snel de juiste partners vinden die hen kunnen helpen bij het oplossen van de diverse problemen die zij op hun groepspad tegenkomen. Nederland doet het goed, maar de overheid kan nog veel meer doen om het Nederlandse ecosysteem voor groeibriljanten te versterken. Er liggen grote kansen in het bevorderen van samenwerking tussen groeibriljanten, nationale en internationale opdrachtgevers, publieke partijen en ondernemingen uit andere sectoren en branches. Daarvoor is wel een verandering van *mindset* nodig bij de regionale en nationale overheid. Erken het belang van groeibriljanten en laat dit zichtbaar terugkomen in de beleidsdoelen, zoals bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk. Het

instrumentarium moet verder worden toegesneden op de wensen en behoeften van groeibriljanten: snel, efficiënt en flexibel.

Landing

Het lijkt erop dat deze alinea in een ander lettertype staat. Op 13 maart 2014 werd het advies *Briljante bedrijven - Effectieve ecosystemen voor ambitieuze ondernemers* schriftelijk aangeboden aan minister Kamp (EZ) en staatssecretaris Dekker (OCW). Het betrokken raadslid Thecla Bodewes gaf een interview aan het Financiële Dagblad en bij BNR Nieuwsradio. Ook verscheen er een artikel in het FD. In de kamerbrief 'Ambitieuze ondernemerschap' zijn verwijzingen naar het advies opgenomen.

Interviews en workshops ter voorbereiding

- Interviews: ongeveer 40 (voornamelijk in 2013)
- Hogescholen (12 december 2013)
- AcTI-leden (10 oktober 2013)
- VNO technologiecommissie (8 oktober 2013)
- Topteams / mkb-leden (16 december 2013)
- Werkbezoeken aan beleidsmakers in Vlaanderen en Ierland. Van het bezoek aan Ierland is een aparte publicatie gemaakt, die is ontsloten via de AWTI-website.

Presentaties over advies

- Uri Rosenthal voor FME 'Smart Industry' seminar (1 oktober 2014)
- Marcel Kleijn voor Brainport (10 juli 2014)
- Marcel Kleijn & Marijke van der Veen (Syntens Innovatiecentrum) voor de Kamer van Koophandel, afdeling Strategie en Marketing (13 februari 2014)
- Marcel Kleijn voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) (27 mei 2014)
- Marcel Kleijn voor NLevator (21 mei 2014)
- Thecla Bodewes tijdens het symposium 'Innoveren en groeien in de regio' met Saxion hogeschool (11 november 2014)
- Marcel Kleijn tijdens een gastcollege op de VU Amsterdam – faculteit der Sociale Wetenschappen, afdeling Organisatiewetenschappen – minor Entrepreneurship. (25 november 2014)

1.3 Boven het maaiveld - Focus op wetenschappelijke zwaartepunten 25 april 2014

Samenvatting

Wil Nederland in de wetenschap internationaal blijven meetellen, dan zijn harde keuzes noodzakelijk. Nederland moet kiezen voor topwetenschap. Het moet de schaarse beschikbare middelen daar veel meer op concentreren. Deze boodschap staat centraal in *Boven het maaiveld*.

Nederlandse universiteiten zijn verregaand autonoom. Het Nederlandse wetenschapsbeleid is van oudsher zeer terughoudend. Dat heeft goed gewerkt: ons land draait volop mee aan de internationale wetenschappelijke top. Maar de internationale concurrentie neemt snel toe, terwijl onze middelen stagneren. En dat terwijl de kennisinvesteringen in andere landen stijgen. Dat maakt kiezen noodzakelijk. Onder deze omstandigheden bepleit de AWT te kiezen voor topwetenschap. Daarmee voorkomen we de aansluiting te verliezen bij internationale ontwikkelingen en onderhouden we ons absorptievermogen om elders geproduceerde kennis te benutten en toe te passen. We moeten daarbij aanvaarden dat Nederlandse onderzoekers niet meer in alle internationale disciplines prominent actief zullen zijn en mogelijk het ontstaan van 'witte vlekken'.

De AWT spoort de regering aan om er voor te zorgen dat keuzes gemaakt worden. Kennisinstellingen moeten zich scherper profileren op het onderzoek waarin ze uitblinken. De overheid dient hierop te sturen, enerzijds door de financiering meer prestatieafhankelijk te maken en anderzijds door meer de regie te nemen bij het kiezen van wetenschappelijke zwaartepunten. Het is van belang dat deze zwaartepunten aansluiten bij wetenschappelijke, economische en maatschappelijke prioriteiten.

Landing

Op 25 april 2014 werd het advies *Boven het maaiveld* aangeboden door voorzitter Uri Rosenthal en AWT-lid Dave Blank aan minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker (OCW), waarna een gesprek erover volgde met de bewindspersonen en de ambtelijke top van het ministerie. Diezelfde ochtend stond een interview met Dave Blank in de Volkskrant. Ook *Onderzoek Nederland* en *Science Guide* hebben ruim aandacht aan het advies besteed.

Met *Boven het maaiveld* heeft de AWT input geleverd voor de wetenschapsvisie van minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker, die in november 2014 is uitgekomen. In deze visie zijn veel punten uit dit advies terug te vinden, maar ook uit andere recente adviezen. De bewindslieden van OCW onderschrijven het AWT-standpunt dat voor toponderzoek niet alleen een brede basis nodig is, maar ook gerichte inzet op 'pieken'. Dat impliceert dat er explicieter en consistent er gekozen moet worden waarin wel en

niet te investeren. De Nationale Wetenschapsagenda is mede bedoeld om hieraan gestalte te geven.

*“In de voorbereiding van deze visie hebben we gebruik gemaakt van uiteenlopende bronnen om een analyse te maken van de huidige stand van de Nederlandse wetenschap en de uitdagingen van de toekomst. Het rapport van het IBO wetenschappelijk onderzoek en het rapport Boven het maaiveld van de AWT speelden een centrale rol. Belangrijke inzichten uit deze bronnen zijn:
de behoefte aan meer inhoudelijke coördinatie, de roep om strategische keuzes te maken over een onderzoeksagenda op nationaal niveau en aansluiting vinden op maatschappelijke vraagstukken.”*

Wetenschapsvisie 2025, p. 11.

Dat laat onverlet, zo bevestigt ook de visie, dat er voldoende vrij en ongebonden onderzoek moet blijven om in te kunnen spelen op internationale ontwikkelingen en kennis van elders te kunnen absorberen. De visie erkent met de AWT dat multidisciplinair onderzoek een belangrijke bron van vernieuwing zal zijn en dat, ook waar het gaat om funderend onderzoek, oog voor kenniscirculatie en eventuele valorisatie van wezenlijk belang is.

Interviews en workshops

- Interviews ter voorbereiding: ongeveer 40
- Workshop op 17 december 2013 met vertegenwoordigers uit de wetenschap en vanuit het ministerie van OCW en EZ.

Presentaties over advies

- 28 januari 2014 door Dorette Corbey tijdens de expertbijeenkomst van het IBO ‘Wetenschappelijk Onderzoek’ op het ministerie van Financiën
- 25 april 2014 door Dave Blank op het ministerie van OCW
- 5 oktober 2014 door Dave Blank tijdens het DIA/AWTI-symposium Waardering voor de Wetenschap (een Duitse les?) in Spui25 te Amsterdam in het kader van het Weekend van de Wetenschap

1.4 Landenstudie: Food for thought - Wetenschap en innovatie in het Verenigd Koninkrijk 7 juli 2014

Samenvatting

De AWTI wil graag leren van andere landen en is om die reden in 2012 gestart met een landenreeks over wetenschap, technologie en innovatie in andere landen. In 2014 kwam het tweede deel uit waarin de raad ervoor koos om de kennis en inzicht van het Angelsaksische stelsel te vergroten met een studie van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland. De studie werd uitgevoerd door SEO Economisch Onderzoek.

Nederland en het Verenigd Koninkrijk zijn belangrijke politieke en economische partners en werken ook in EU-verband samen op diverse terreinen. Beide landen hebben een goed werkend en succesvol wetenschaps- en innovatielandschap. Zij liggen doorgaans dan ook dicht bij elkaar op ranglijsten voor innovatie. De opzet van de beide systemen verschilt echter sterk, wat de vergelijking interessant maakt. Enkele markante verschillen bieden stof tot nadenken voor het Nederlandse beleid. De AWT ziet zes thema's die als *food for thought* voor het Nederlandse beleid kunnen dienen:

1. Sterke betrokkenheid van de (Britse) overheid
2. Financiering op basis van concurrentie, excellentie en impact
3. Beoordeling wetenschap op basis van excellentie en impact
4. Landschap van topuniversiteiten naast minder bijzondere universiteiten
5. Chief Scientific Adviser
6. Aantrekkelijk ondernemersklimaat

Landing

De aanbieding van *Food for thought* vond plaats op maandag 7 juli tijdens een, door de AWT georganiseerde, discussiebijeenkomst in het Huis van Europa, Den Haag. Die ochtend werd het eerste exemplaar overhandigd door AWT-voorzitter Uri Rosenthal aan staatssecretaris Sander Dekker (OCW), en een tweede exemplaar aan de Britse ambassadeur Sir Geoffrey Adam. AWT-raadslid Patrick Morley leidde de studie in aan de hand van de bovengenoemde zes thema's, waarna een eerste reactie volgde van staatssecretaris Dekker en ambassadeur Adams. Beide benadrukten de hechte band tussen beide landen zeker op het gebied van wetenschap en innovatie. Dekker sprak over goede samenwerking rondom het (Europese) beleidsthema *Open Access* en grootschalige infrastructuur. Rob Hamer, hoofd R&D van Unilever was als slotspreker gevraagd om uitvoerig te reageren op het rapport. Hij was van mening dat de titel *Food for thought*, te weinig recht deed aan de interessante inhoud ervan. Mede vanuit eigen ervaringen is hij van mening dat Nederland veel kan en moet leren van de wijze waarop de Britten wetenschap en innovatie inbedden in het beleid en de maatschappij.

Interviews en workshops

- Interviews ter voorbereiding: ongeveer 15
- Rondetafelgesprek te Amsterdam met de Britse Chief Scientific Adviser Foreign & Commonwealth Office Robin Grimes, de Britse ambassadeur Adams en vertegenwoordigers uit de wetenschap, het bedrijfsleven en de ministeries van OCW en EZ (totaal 19 personen).

1.5 Balans van de topsectoren 2014

2 oktober 2014

Samenvatting

Op verzoek het de ministeries van EZ en OCW maakt de AWTI tweejaarlijks een balans op van de topsectorenaanpak. De eerste balans kwam uit op 2 oktober 2014. Het was nog te vroeg om harde effecten te meten, maar het was wel mogelijk om op metaniveau de topsectorenaanpak onder de loep te nemen en van aanbevelingen te voorzien.

De raad constateert in de *Balans van de topsectoren* dat als gevolg van een ingrijpende systeemverandering er een substantiële nieuwe dynamiek in de Nederlandse economie is ontstaan. Veel partijen zijn met elkaar in gesprek gegaan – soms voor het eerst, soms opnieuw – en er is meer zelforganisatie in de topsectoren ontstaan. Deze dynamiek moet bestendig worden voor de toekomst. Gun de topsectorenaanpak daarom ten minste tien jaar de tijd om een succes te worden.

Een drietal verbeteringen is nodig om verder succes te realiseren. De overheid moet stevig inzetten op een sterkere verbinding met belangrijke spelers als *startups*, hogescholen, regionale overheden en vakdepartementen. Deze partijen voelen zich nog onvoldoende betrokken. De raad pleit voor nieuwe instrumenten om deze verbindingen te realiseren.

De overheid doet er verder goed aan eenduidig en consistent de visie en doelen van de topsectorenaanpak uit te dragen. Daar heeft het in het begin aan geschort. Ten slotte moet de overheid meer doen om de topsectorenaanpak eenvoudiger te maken. Dat betekent dat de overheid eerder de regie neemt bij afspraken die topsectoren overstijgen.

Impact

Op 2 oktober 2014 werd het advies *Balans van de topsectoren 2014* aangeboden aan minister Kamp (EZ) door AWTI-raadslid Arno Peels. Er was aandacht in de pers; vier berichten in de week na de aanbieding (in FD, Trouw, Eindhovens Dagblad en Onderzoek Nederland). Een kabinetsreactie is opgenomen in de voortgangsrapportage Bedrijvenbeleid, die kort na het advies werd uitgebracht.

Interviews en workshops ter voorbereiding

- Interviews ter voorbereiding: ongeveer 40
- drie bijeenkomsten rond de zomer van 2013, ongeveer 55 mensen uit diverse topsectoren (bedrijven en kennisinstellingen)
- een bijeenkomst (21 mei 2014), ongeveer twintig mensen uit diverse topsectoren
- Bijeenkomst bij VNO-NCW (5 juni 2014), ongeveer tien personen
- Bijeenkomst met De Jonge Akademie en het Next Generation Network van VNO-NCW (15 januari 2014), ongeveer vijftien personen

Presentaties over het advies

- Raadslid Arno Peels voor het 'kennisvoorzittersoverleg' bij het ministerie van Economische Zaken (met DG's van EZ, OCW en voorzitters van NWO, KNAW, VNO-NCW, MKB-Nederland, VSNU en de Vereniging Hogescholen) (10 november 2014)
- Marcel Kleijn voor de DG B&I van het ministerie van Economische Zaken (4 november 2014)
- Marcel Kleijn voor de Vereniging Hogescholen (5 februari 2015)

1.6 Regionale hotspots - Broedplaatsen voor innovatie 10 november 2014

Er is meer aandacht nodig voor regionale ontwikkeling, ook vanuit Den Haag. Veel regio's kennen regionale hotspots: dat zijn geografische clusters van bedrijven, kennisinstellingen en andere partners die een netwerk vormen en zich samen richten op innovatie. Internationale voorbeelden tonen aan dat hotspots van belang zijn voor de regionale economie, en soms ook voor een land als geheel.

In Nederland is een toenemend aantal regionale hotspots, in allerlei soorten en maten. Bekende voorbeelden zijn Brainport Eindhoven, Kennispark Twente en Leiden Bio Science Park. De landelijke, regionale en lokale overheden spelen een belangrijke rol in de opbouw van Nederlandse hotspots, en dienen het ontstaan en de bloei van hotspots te ondersteunen. Daarbij moeten ze voortbouwen op het zelforganiserend vermogen van de hotspots; overheden faciliteren hotspots en zijn doorgaans zeker geen initiator. Elke regionale hotspot is uniek in zijn ontwikkeling, cultuur, ambities en resultaten. De AWTI onderscheidt drie types: creatieve, engineering en wetenschapsgedreven hotspots. Verder kennen hotspots een levenscyclus van opkomst, groei en transitie (of neergang). Ieder type en levensfase wordt door een andere dynamiek gedreven en vergt specifieke steun.

Om focus in het beleid aan te brengen, beveelt de raad aan hotspots van nationaal belang aan te wijzen. Dit moet gebeuren op basis van de specifieke kracht van iedere

individuele hotspot. Daarnaast kan de Rijksoverheid provincies en gemeenten steunen door kennis te bundelen en verspreiden, experimenten mogelijk te maken, de hotspots in het buitenland te promoten en verbindingen te leggen met hotspots in het buitenland. Provincies en gemeenten dienen een gezonde kritische houding aan te nemen tegenover onrealistische ambities, en tegelijkertijd extra aandacht te geven aan startende hotspots en hotspots in transitie. Ook zouden zij de regionale kenniseconomie in brede zin moeten (blijven) ondersteunen.

Landing

Op 10 november 2014 werd het advies *Regionale hotspots* door voorzitter Uri Rosenthal en AWT-raadslid Luc Soete aangeboden aan minister Kamp (EZ) en staatssecretaris Dekker (OCW). Luc Soete schreef een column in ESB waarin hij op het belang van hotspots wees. Daarnaast verschenen er artikelen in Binnenlands Bestuur, Eindhovens Dagblad, Cobouw en Science Guide, en op de sites van IPO en incubator.nl., alle met een zakelijke weergave van de inhoud van het advies, of die delen die de achterban (IPO, Cobouw) het meest aanspreken.

In de wetenschapsvisie 2025 zijn meerdere verwijzingen naar het advies opgenomen. Bij de aanbidding van het advies liet minister Kamp doorschemeren dat de eerste aanbeveling (wijs regionale hotspots van nationaal belang aan) mogelijk niet zal worden overgenomen, de andere aanbevelingen voor het grootste deel wel.

Interviews workshops ter voorbereiding

- Interviews: ongeveer vijftig
- VNO NCW Technologielcommissie 8 oktober 2013
- Werkbezoeken aan hotspots Twente, Estec Noordwijk

Presentaties en gesprekken

- Kathleen Torrance en Wijnand van Smaalen op de Kennismarkt "Overheid in transitie" (van het ministerie van BZK) op 18 september 2014
- Thecla Bodewes op het symposium 'Innoveren en groeien in de regio', 11 november 2014 Deventer (in samenwerking met de Saxion hogeschool)
- Een afvaardiging vanuit Brainport kwam langs voor een nadere gedachtewisseling naar aanleiding van het advies.

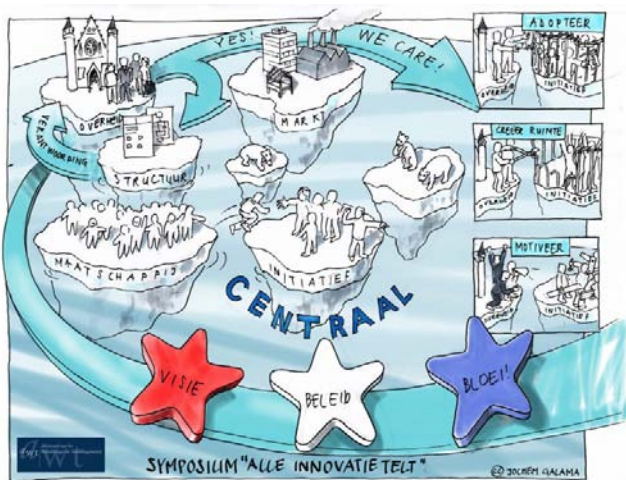
2. Symposium

2.1 Symposium: Alle Innovatie Telt!

Innovatie is de motor van economische groei en staat aan de basis van welvaart en welzijn. Daarover is iedereen het eens. Echter, de aandacht voor innovatie in het beleid blijft vooral beperkt tot technologische innovatie. Sociale innovatie en diensteninnovatie blijven onderbelicht. Onterecht, want: Alle innovatie telt! Onder dit motto organiseerde de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT), in samenwerking met Tilburg University, op donderdag 27 februari 2014 een symposium. Twee recente adviezen van de AWT, over diensteninnovatie en sociale innovatie, vormden de aanleiding voor het symposium, dat werd gehouden in de aula van de universiteit.

Een belangrijke rol was weggelegd voor vier praktijkvoorbeelden van sociale en diensteninnovatie: a) Sacha van Tongeren (Waag Society) sprak over de ‘schone en eerlijke’ *fairphone*; b) Karolien Niederer (Vebege) vertelde over hoe haar schoonmakers overdag in plaats van de gebruikelijke avonduren in het bedrijfsproces worden ingezet; c) Evelien Brouwers (Tilburg University) sprak over Tranzo, het wetenschappelijk centrum voor zorg en welzijn van Tilburg University, dat werkt met zogenoemde academische werkplaatsen; en tot slot vertelde Onno van der Veen (Ideate) over de tool die voor Scania is ontwikkeld om chauffeurs te begeleiden in het zuiniger rijden.

In het slotdeel stonden de succes- en faalfactoren centraal. Genoemde succesfactoren: samen doen, uitgaan van de behoefte van de mensen over wie je het hebt, van de grond af iets bedenken, een beschermde omgeving creëren, een experimenteeruimte maken, inzetten van ‘verbinders’, etcetera. De genoemde valluiken gaven deels de keerzijde van de

medaille weer: mensen die vooral anderen willen laten innoveren, blijven afwachten tot een ander verandert, de eigen belangen niet kunnen loslaten, te grote netwerken bouwen, de overheid die zich er teveel mee bemoeit, etcetera.

2.2 Symposium: Innovatie en groei in de regio

De AWTI organiseerde in samenwerking met Saxion hogeschool op 11 november 2014 het symposium “Innoveren en groeien in de regio”. De aanleiding voor AWTI om dit symposium te organiseren waren twee recente adviezen (Briljante bedrijven &

Regionale hotspots) waarin het belang van goed functionerende regionale ecosystemen voor innovatie en groei van ondernemers benadrukt wordt. Ongeveer negentig mensen vanuit hogescholen en andere kennisinstellingen, overheden, bedrijfsleven en intermediaire organisaties waren aanwezig. Na inleidingen door Ineke van Oldeniel, lid van het College van Bestuur van Saxion, en Thecla Bodewes, AWTI-raadslid, waren er twee sessies met praktijkvoorbeelden, waarin ondernemers en vertegenwoordigers van regionale hotspots in dialoog met de zaal gingen op de vraag of en welke ondersteuning ondernemers in regionale hotspots nodig hebben, in het bijzonder vanuit hogescholen.

Tijdens de afsluitende paneldiscussie kwam vooral naar voren dat het hele ecosysteem moet bijdragen aan het creëren van een omgeving

waarin innovatie ruimte wordt geboden en waarin ondernemerschap wordt gestimuleerd. Dit is niet de taak van alleen de overheid, ook andere (regionale) instellingen hebben hier een belangrijke rol te spelen.

2.3 Symposium: Innovatie Werkt!

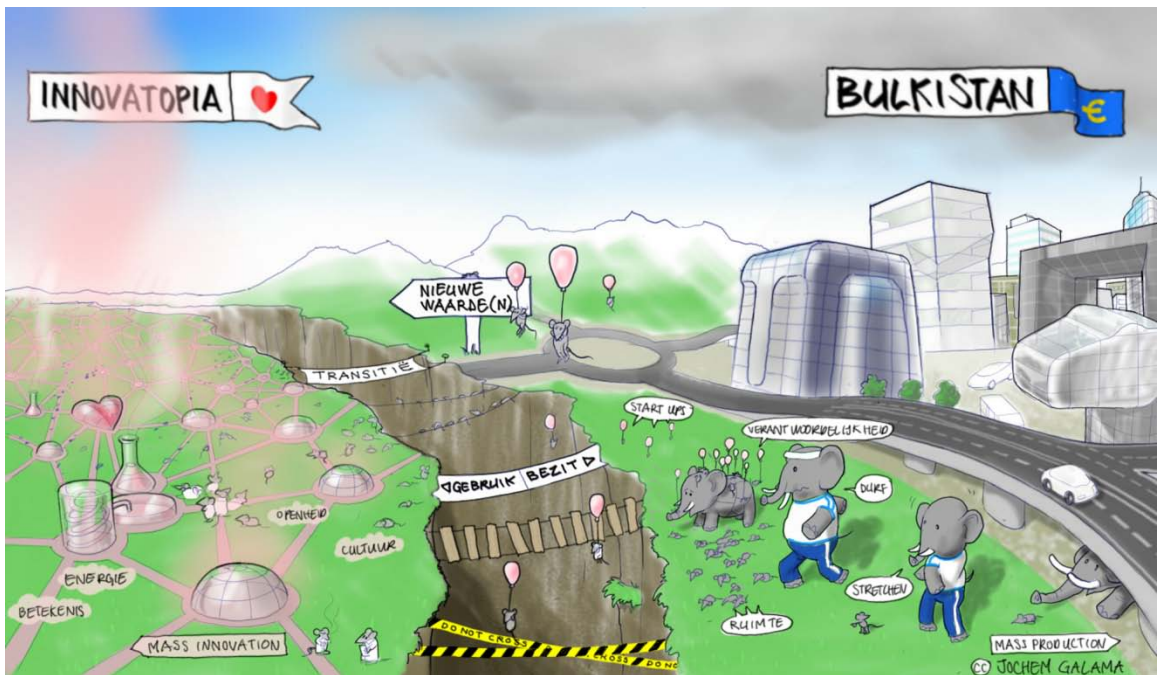
Op 18 november vond het symposium Innovatie Werkt! plaats om de transformatie van AWT naar AWTI te vieren – de I staat uiteraard voor ‘innovatie’. Het thema (en titel) ‘innovatie werkt’ was ingegeven door de verwachting dat de kabinetsplannen voor de komende jaren vooral ingezet zullen worden op het creëren van werkgelegenheid. Investeren in innovatie is een effectieve manier om dit te realiseren. Dan is het wel zaak dat er voldoende goed opgeleide mensen beschikbaar zijn en komen. Bestaat er zoiets als opleiden voor innovatie en hoe ziet dat er dan uit? Aan de hand van interessante sprekers en mooie praktijkvoorbeelden kwamen deze vragen op het symposium aan bod.

Jules van de Vijver (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) trapte af met twee voorbeelden van innovatie op het grensvlak tussen toegepaste kunst en techniek: visuele impulsen in varkensstallen en digitale klankenpalet voor beheersing van het straatgeluid. Hij benadrukte dat de creatieve en artistieke vorming essentieel is voor de innovatie samenleving.

Volgens Thijs Jurgens (Shell) draait het bij innovatie om drie zaken: *value driven* (waar en hoe kun jij waarde toevoegen?), *system thinking* (denk aan het grote plaatje: wat wil je nou écht bereiken?) en *building on others* (een divers en complementair team is belangrijk: laat de muis met de olifant samenwerken!).

Heleen Herbert (Heijmans) sprak over de noodzaak voor een bouworganisatie om te innoveren. Uitgangspunt van een goede innovatie is dat hij aansluit bij de behoeftes van de klant en bijdraagt aan een oplossing van een maatschappelijk vraagstuk. Hiervoor is

een open omgeving met ruimte om te durven en te mogen experimenteren cruciaal. Tot slot gaf Derk Loorbach (DRIFT) een kritische inkijk in het Nederlandse innovatieklimaat. Hij signaleert het doembeeld dat we momenteel op een *apocalypse in slow motion* afgaan: we zien dat het huidige pad vastloopt, we zien de alternatieven, maar het lukt ons niet om van pad te wisselen. We zijn vooral bezig met optimalisatie op de korte termijn (bijvoorbeeld windmolens plaatsen voor duurzame energie) in plaats van echte transitie op lange termijn (het eigenlijke doel is energieneutraliteit).

3. Communicatie en voorlichting

De AWTI heeft geen voltijds communicatiemedewerker. Communicatietaken die daaruit voortkomen – de website, contact met de politiek en media en sociale media – zijn belegd bij twee medewerkers, die daarnaast ook andere taken hebben. Het woordvoerderschap ligt bij de directie en de projectleiders. Een kort overzicht:

- De AWTI brengt vooral adviezen uit. Voor kortere of meer urgente vragen wordt ook wel eens gekozen voor een briefadvies. Daarnaast schrijven raads- of stafmedewerkers af en toe een column of achtergrondstukken die meer ingaan op de actualiteit. De AWTI geeft publicaties in eigen beheer uit. De AWTI verspreidt zijn publicaties breed. De bewindspersonen van de ministeries EZ en OCW, de Tweede Kamerleden van de commissies OCW en EZ, een brede selectie uit de media uit het veld, ontvangen de publicaties van de AWTI (zie de lijst, paragraaf 6).
- Een belangrijk communicatiemiddel vormt de website (www.awti.nl). De website geeft actuele en algemene informatie over de awti, zijn medewerkers, de adviezen en de lopende onderzoeken. De wekelijks uitgebrachte email-alert is hierop terug te vinden alsook columns van raads- of stafleden. De website wordt soms actief benut om inbreng te verzamelen voor adviezen en het werkprogramma. Zo is bijvoorbeeld voor het werkprogramma van 2015 de mogelijkheid gegeven om te kunnen reageren. Alle publicaties vanaf 1991 zijn gratis te downloaden vanaf de website.
- Eenmaal per week attendeert de AWTI geïnteresseerden per e-mail op actuele nationale en internationale artikelen en documenten die relevant zijn voor het wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid. De e-mail alert heeft een groeiend aantal abonnees, inmiddels zo'n 2550. Hij wordt gewaardeerd en benut voor input voor het werkprogramma, nieuwe adviezen en eigen columns.

Gezamenlijke Nieuwsbrief Adviesraden

De Gezamenlijke Nieuwsbrief Adviesraden is een digitale coproductie van aantal adviesorganen, waaronder de RLI, RMO, Rob, Onderwijsraad, Raad voor Cultuur, RVZ, AIV, Rfv, SER, KNAW, WRR, Adviescommissie Vreemdelingenzaken en de AWTI. Deze Nieuwsbrief biedt in een handzaam overzicht actuele informatie over komende en recent verschenen adviezen, kabinetsreacties, publicaties en activiteiten. De digitale Nieuwsbrief verschijnt regelmatig via een e-mail. Momenteel zijn er circa 700 abonnees. De nieuwsbrief is te lezen via de website: <http://www.nieuwsbriefadviesraden.nl>.

Gezamenlijke
Adviesraden

Media en Sociale media

- Artikelen van publicaties verschijnen vaak in grote dagbladen en/of op hun websites en iets later in vaktijdschriften.
Dit jaar hebben het FD, Volkskrant, Trouw, Onderzoek Nederland, ScienceGuide, Bits&Chips e.a. met enige regelmaat een artikel gepubliceerd waarin gerefereerd werd aan de AWTI.
- De AWTI heeft in 2014 meer gebruik gemaakt van het Sociale mediakanaal Twitter. In het begin van het jaar had de AWTI 120 volgers en volgde zelf geen twitteraars. Aan het einde van het jaar was het aantal volgers gegroeid naar 453 en volgt de AWTI zelf meer twitteraars. Twitter wordt vooral gebruikt om mensen te attenderen op een nieuwe publicatie en op de hoogte te houden van noemenswaardigheden tijdens symposia die georganiseerd werden door de AWTI. De AWTI heeft 58 keer getweet. Op 18 november was de AWTI Trending Topic naar aanleiding van het vele twitteren bij het symposium *Innovatie Werkt!*

Januari 2014

 120 volgers

December 2014

453 volgers

4. Samenwerkingen, (reguliere) overleggen & werkbezoeken

4.1 Contacten Tweede Kamer, Eerste Kamer en Bewindspersonen

- Afzonderlijke gesprekken met de volgende Kamerleden: Pieter Duisenberg, Anne-Wil Lucas (VVD), Jan Vos, Mei Li Vos (PvdA), Agnes Mulder, Michel Rog (CDA), Paul van Meenen (D66) (*Rosenthal/Corbey*)
- Een gesprek met Sander Dekker, Blank, Peels, Meijer, Rosenthal en Corbey over het wetenschapsbeleid
- Het beleidsdebat Innovatie in de Eerste Kamer (*Rosenthal/ Corbey*)
- Een overleg tussen premier Mark Rutte en Cools, Soete, Meijer, Van der Hagen, Blank, Frissen, Rosenthal en Corbey in het Torentje
- Innovatieconferentie 2014, een initiatief van EZ (*Rosenthal/Corbey*)

vnr: Roshan Cools, Luc Soete, Emmo Meijer, Tim van der Hagen, Dorette Corbey, Dave Blank, Mark Rutte, Uri Rosenthal en Valerie Frissen.

4.1.1 Aanbieding adviezen:

- Advies: De kracht van sociale innovatie
Aangeboden aan: minister Kamp (EZ) en staatssecretaris Dekker (OCW)
- Advies: Brilljante bedrijven - Effectieve ecosystemen voor ambitieuze ondernemers
Schriftelijk aangeboden aan minister Kamp (EZ) en staatssecretaris Dekker (OCW)
- Advies: Boven het maaiveld - Focus op wetenschappelijke zwaartepunten
Aangeboden aan minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker (OCW) (Rosenthal en AWTI-raadslid Blank)
- Landenstudie: *Food for thought*
Aangeboden aan staatssecretaris Sander Dekker (OCW), en aan de Britse ambassadeur Sir Geoffrey Adam
- Advies: Balans van de topsectoren 2014
Aangeboden aan minister Kamp (EZ) (AWTI-raadslid Peels)
- Advies: Regionale hotspots; broedplaatsen voor innovatie
Aangeboden aan minister Kamp (EZ) en Staatssecretaris Dekker (OCW) (Rosenthal en AWTI-raadslid Soete)

4.2 Internationale werkbezoeken en Europa

- Rondetafel bijeenkomst met *Chief Scientific Advisor* Robin Grimes en de Britse ambassadeur Adams in De Waag, Amsterdam (Rosenthal en staf)
- Bezoek aan de Europese Commissie en Neth-ER, Brussel (Corbey)
- Gesprek Sylviane Troger van de Europese Commissie (staf)
- Jaarlijkse conferentie Europese zusterorganisaties, Wenen (Van Smaalen)
- Werkbezoek Japan waaronder deelname aan de Kyoto Conferentie (Rosenthal, Corbey)
- Bezoek aan Neth-ER en colloquium VRWI (Diederren, De Bruijn, Kleijn, Niessen)

4.3 Werkbezoeken in het land

- Werkbezoek aan Oost-Nederland met als locatie Scheepswerf De Kaap (raad en staf)
- Werkbezoek Science Park in Utrecht (Rosenthal, Meijer)
- Jongerenbijeenkomst 'Waarde van de Topsectoren' in Utrecht (Corbey)
- Werkbezoek TBP Electronics, Dirksland (Corbey, Verschuur, Kleijn)

4.4 Overleggen ministeries

- Periodiek overleg met de directeuren-generaal van EZ en OCW, drie keer per jaar (*Rosenthal, Corbey*)
- Regelmatig ambtelijk overleg afzonderlijk bij EZ of OCW (*Corbey of Diederien/Kleijn*)
- Hoorzitting Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) 'Wetenschappelijk Onderzoek' (*Corbey*)

4.5 Samenwerking andere adviesraden en andere verwante organisaties

- Voorzittersoverleg: voorzitters van strategische adviesraden, circa drie maal per jaar.
- Informeel voorzittersoverleg met voorzitters uit de wereld van kennis en innovatie (*AcTI, NWO, KNAW, WRR, HBO-raad, TNO*)
- Secretarissenoverleg, secretarissen van adviesraden, circa vier keer per jaar.
- Interview evaluatiecommissie KNAW (*Rosenthal, Corbey*)
- Gespek met evaluatiecommissie KNAW (*Rosenthal, Corbey*)
- Deelname KNAW-conferentie *Science in Transition* (*Corbey*)
- Overleg met Rathenau (adviezen en werkprogramma 2015) (*Verbeet, Staman, Rosenthal, Corbey*)
- VSNU (adviezen en werkprogramma 2015) (*Dittrich, Rosenthal, Scholten, Corbey*)
- Raad voor Cultuur: start gezamenlijk adviestraject Cultureel Ondernemen
- Platform Bèta Techniek (*Van der Veer, Rosenthal, Corstjens, Corbey*)
- Britse ambassade (*Food for Thought*)
- Huis van Europa (*Food for Thought*)
- Duitsland Instituut Amsterdam (Weekend van de wetenschap)

5. Organisatie en personeel

5.1 De raad

De AWTI bestond in 2014 uit tien leden, inclusief de voorzitter. In totaal hebben zij tien keer plenair vergaderd. Naast de plenaire bijeenkomsten komen raadsleden en raadsmedewerkers ook in kleinere samenstellingen bijeen, in de zogeheten projectgroepen die rond het adviestraject worden geformeerd. Deze hebben zo'n dertig keer plaatsgevonden.

De samenstelling van de raad was in 2014 als volgt:

Prof.dr. U. (Uri) Rosenthal (voorzitter)

Prof.dr.ing. D.H.A. (Dave) Blank

Mevrouw ing. T.E. (Thecla) Bodewes

Mevrouw prof. dr. R. (Roshan) Cools (vanaf 1 september 2014)

Mevrouw prof.dr. V.A. (Valerie) Frissen

Prof. dr. ir. T.H.J.J. (Tim) van der Hagen (vanaf 1 september 2014)

Prof.dr. E.C. (Eduard) Klasen (tot 1 september 2014)

Prof.dr. E. (Emmo) Meijer

P. (Patrick) Morley Msc. (tot 1 september 2014)

Dr.ir. A.J.H.M. (Arno) Peels

Prof.dr.ir. M.F.H. (Martin) Schuurmans

Prof.dr. L.L.G.(Luc) Soete

5.2 Secretariaat:

Het secretariaat bestond aan het eind van 2014 uit twaalf personen. Gezamenlijk ondersteunen zij de raad inhoudelijk en facilitair bij zijn werkzaamheden. De samenstelling van het secretariaat was in 2014 als volgt:

Secretaris / Directeur

Mevrouw Dr. D.J.M. (Dorette) Corbey

Wetenschappelijke staf

Dr. P.J.M. (Paul) Diederens (plaatsvervangend secretaris/directeur)

Dr. M.J. (Marcel) Kleijn (senior raadsmedewerker)

Dr. L.E.G. (Luc) Rietveld (senior raadsmedewerker tot 1 maart 2014)

Drs. W. (Wijnand) van Smaalen MSc (medior raadsmedewerker)

Dr. K.A. (Kathleen) Torrance (senior raadsmedewerker)

Drs. R. (Ruud) Verschuur (medior raadsmedewerker)

Ondersteuning

Mevrouw R. (Rita) Isrie

Mevrouw S. (Sharita) Peek

P. (Paul) Seijmonsbergen

Mevrouw E. (Esther) de Swart

Mevrouw G. (Trudi) van der Wiel

Rijkstrainees en Stagiaires

Nina Lange (rijkstraineë)

Hilde de Bruijn (rijkstraineë)

Roel Niessen (rijkstraineë)

Rein van der Laan (stagiair)

Servia de Palm (stagiaire)

5.3 Financiën en budget

De AWTI heeft een jaarbudget van ca. 1,4 miljoen euro. Het merendeel van dit budget (ca. 1 miljoen euro) gaat naar personele kosten: vergoedingen van raadsleden en voorzitter en salarislasten van het secretariaat. Verder heeft de AWTI 50.000 euro gependend aan inhuur van externe deskundigen, veelal door studies te laten uitvoeren. Operationele kosten (vooral drukwerk en verzenden) en huisvestingskosten (huur pand, schoonmaak en dergelijke.) vormen de resterende kostenposten. Over de besteding van de middelen die de AWTI van OCW en EZ krijgt, legt hij natuurlijk op reguliere wijze verantwoording af aan deze departementen.

6. AWTI-publicaties in 2014

Adviezen

Januari	De kracht van sociale innovatie. <i>ISBN - 9789077005651</i>
Maart	Briljante bedrijven - Effectieve ecosystemen voor ambitieuze ondernemers. <i>ISBN- 9789077005668</i>
April	Boven het maaiveld - Focus op wetenschappelijke zwaartepunten. <i>ISBN- 9789077005682</i>
Oktober	Balans van de topsectoren 2014. <i>ISBN 9789077005699</i>
November	Regionale hotspots - Broedplaats voor innovatie. <i>ISBN - 9789077005705</i>

Landenstudie

Juli	Food for thought. <i>ISBN - 9789077005675</i>
------	---

Column

Maart	Betere samenwerking met China vergt krachtenbundeling en gerichte strategie; het Financieele Dagblad. <i>Uri Rosenthal en Dorette Corbey</i>
-------	--

AWTI-webpublicaties

April	Kiezen voor kenniswerkers. <i>Uri Rosenthal</i>
September	Wie bepaalt de Nationale wetenschapsagenda? <i>Ruud Verschuur</i>

Verslagen

Februari	Verslag AWT symposium 'Alle innovatie telt!'. <i>Marcel Kleijn</i>
Oktober	Japan – een impressie van een innovatief land. <i>Dorette Corbey</i>
November	Verslag AWTI symposium 'Innovatie werkt!' <i>Roel Niessen</i>
November	Verslag symposium: Innoveren en groeien in de regio. I.s.m. Saxxion. <i>Marcel Kleijn</i>

Jaarverslag

Juli	Jaarverslag 2013
------	------------------

Werkprogramma

December	Werkprogramma 2015
----------	--------------------

Overige

Januari	Ierland: een ecosysteem voor groeibedrijven. <i>Bodewes Beleidsadvies</i>
Februari	Regionale Hotspots in Slimme Specialisatie Strategieën. <i>ERAC</i>
Mei	Overzicht Europese Verkiezingsprogramma's 2014. <i>Ruud Verschuur</i>
Juni	Kiezen voor ambitie en excellentie. <i>Uri Rosenthal en Dorette Corbey</i>
September	De rol van fondsen voor de wetenschap in Nederland. <i>Bodewes Beleidsadvies</i>